4.1. OSMANLI TÜRKÇESİNDE KEF HARFİNİN OKUNUŞU

KONUYA HAZIRLIK

Neşet Ertaş'ın seslendirdiği *Gönül Dağı* adlı türküyü sınıfta dinleyiniz. Türküde geçen "gönül" kelimesindeki "n" sesinin söylenişini günlük hayattaki söylenişi ile karşılaştırınız. Deneyimlerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

OSMANLI TÜRKÇESİ

Osmanlı Türkçesinde kef, gef ve nef (nazal n) harfleri harfleri esas olarak aynı şekilde gösterilir. Yazıda bu harflerin ayırt edici işaretleri çoğu zaman kullanılmaz.

Kef, gef ve nef harflerinin okunuşu ile ilgili kurallar şunlardır:

a) Kef (ك) harfi, "k" sesini gösterir.

كورفز	كيميا	كنار	كدى
körfez	kimya	kenar	kedi

b) Gef (گ) harfi, "g" veya "ğ" seslerini gösterir.

گيره سون	پرگل	گنه تيك	گزه گن
Giresun	pergel	genetik	gezegen
مگر	دوگوم	أوگله	أوگرنجى
meğer	düğüm	öğle	öğrenci

c) Gef (گ) harfi, bazı kelimelerdeki "v" veya "y" seslerini göstermek için kullanılır. Bu tür kelimeler oldukça azdır.

سيگيلجه	گوگنمك	گوگده	گوگرجين
sivilce	güvenmek	gövde	güvercin
هگبه	سگرك	لگلك	بگ
heybe	seyrek	leylek	bey

ç) Nef (ڭ) harfi, Türkçeye has genizden söylenen "n" sesini göstermek için kullanılır. Nef harfinin kullanıldığı yerler şunlardır:

- Bazı kelimelerin kök ve gövdelerindeki "n" sesi, nef harfiyle gösterilir. Bu tür kelimeler sınırlı sayıdadır.

آڭلاشمه	بڭزتمه	بڭا-سڭا-اوڭا	ياڭليش
anlaşma	benzetme	bana-sana-ona	yanlış

- İsimlere gelen tamlayan eklerindeki "n" sesi nef harfiyle gösterilir.

صورونڭ جوابي	درسڭ سوره سی	اونڭ-اونلرڭ	سنڭ-سزڭ
sorunun cevabı	dersin süresi	onun-onların	senin-sizin

- Kelimelerde 2. teklik ve çokluk kişi tamlanan ekleri ile 2. teklik ve çokluk kişi fiil çekim eklerindeki "n" sesleri nef harfiyle gösterilir.

سزڭ اوقولڭز	سزڭ چوربه ڭز	سنڭ قارداشڭ	سنڭ قومشوڭ
sizin okulunuz	sizin çorbanız	senin kardeşin	senin komşun
دوشونورسڭز	بويورڭ-بويوريڭز	خوش گلدڭ	نه ياپييورسڭ
düşünürsünüz	buyurun - buyurunuz	hoş geldin	ne yapıyorsun

SIRA SİZDE

Verilen metni okuyunuz ve metinle ilgili soruyu cevaplayınız.

Sinek Bal İle Tutulur.
سینك بال ایله طوتولور.

Gergin İp Çabuk Kopar
گرگین ایپ چابوق قوپار.

İki Koç Bir Ağılda Olmaz
ایكی قوچ بر آغیلده اولماز.

Kiminle Gezersen Onunla Anılırsın
كیمگله گزرسه‌ڭ اونڭله آڭیلیرسڭ.

Bir Deliği Olan Fare Çabuk Tutulur.
بر دلیگی اولان فاره چابوق طوتولور.

Gök Çok Gürlerse Yağmur Az Yağar
گوك چوق گورلرسه یاغمور آز یاغار.

Boşnakların Durub-ı Emsali,
Mecmua-i Ebuzziya

Alet İşler El Öğünür.
آلت ایشلر، أل اوگونور.

Elde Bulunan Beyde Bulunmaz
ألده بولونان بگده بولونماز.

Seninki Can da Elinki Patlıcan mı?
سنڭكی جان ده ایلڭكی پاطلیجانمی؟

(Genel ağdan alınmıştır.)

Aşağıdaki tabloyu kullanarak okuduğunuz metindeki kef, gef ve nef harflerini karşıladığı sesler açısından örnekteki gibi değerlendiriniz.

	k	g	ğ	n	v	y
گرگین	.....	X	.....	.....	.....	.....
سینك	X	.....	.....	.....	.....	.....
ایكی	X	.....	.....	.....	.....	.....
دلیگی	.....	.....	X	.....	.....	.....
كیمگله	X	.....	.....	X	.....	.....
گزرسه‌ڭ	.....	X	.....	X	.....	.....
اونڭله	.....	.....	.....	X	.....	.....
آڭیلیرسڭ	.....	.....	.....	X	.....	.....

	k	g	ğ	n	v	y
گوك	X	X	.....	.....	.....	.....
گورلرسه	.....	X	.....	.....	.....	.....
یوك	X	.....	.....	.....	.....	.....
دگل	.....	.....	X	.....	.....	.....
اوگونور	.....	.....	.....	.....	X	.....
سنڭكی	X	.....	.....	X	.....	.....
ایلڭكی	X	.....	.....	X	.....	.....
بگده	.....	.....	.....	.....	.....	X